

*”Onneksi minulla on
niin hyvä mielikuvitus.”*

L.M.Montgomery – Henna Piirto

Vihervaaran Anna

KATSOMISAVAIMIA

Vihervaaran Anna on rakastettu klassikkotarina mielikuvituksen voimasta ja unelmoinnin tärkeydestä. Vihervaaran maatilaa pyörittävät sisarukset saavat toivomansa riuskan rengin sijaan ovelleen vilkkaan ja temperamenttisen orpotytön, Annan. Annan taukoamaton puhetulva, pohjaton mielikuvitus ja avoin tunteellisuus hämmäntävät koko ympäröivää pikkukaupunkia ja pian paikalliset joutuvat kyseenalaistamaan omia ennakkoluulojaan. Ero-näyttämölle nousee sisukas punapää, joka etsii ystävyyttä ja omaa paikkaansa maailmassa, mutta tekee sen takuulla omilla ehdoillaan, yleisestä mieliteestä välittämättä.

Katsomisavainten avulla teatterikokemusta on mahdollista syventää ja rikastuttaa ja löytää yhtymäkohtia opetussuunnitelman sisältöihin. Tehtävissä keskustellaan päähenkilön ominaisuuksista ja leikitään sanoilla Vihervaaran Annan tapaan. Lisäksi tutkitaan supervoimia ja opitaan oman mielipiteen ilmaisemista. Monet tehtävistä soveltuvat hyvin pari- tai pienryhmätehtäviksi.

Esitys tarjoaa myös hyvän tilaisuuden oppia teatterista taidemuotona; sen monitaiteisesta tavasta kertoa tarinaa. Harjoitukset ohjaavat tulemaan tietoisiksi koetusta teatteriesityksestä. Tehtävät ovat vapaasti muokattavissa ja useat niistä soveltuvat sekä ennako- että jälkityöskentelyyn.

– Anna-Riitta Partanen, draamapedagogi

HENKILÖT

Anna

Marilla

Matthew

Rouva Lynde

Rouva Blake

Vältittäjä

Gilbert

Diana

Ruby

Josie

Charlie

PÄÄHENKILÖ

”Yksitoistavuotias tyttö yllään hyvin ahdas ja ruma harmaankellervä kotikutoinen villapuku, päässä haalistunut ruskea merimieslakki, jonka alta riippui selkään kaksi sangen paksua ja huomattavan punaista hiuspalmikkoa. Kasvot olivat kalpeat, laihat ja hyvin kesakkoiset. Suuret silmät loistivat älyä ja vilkkautta. Teräväsilmainen havainnontekijä olisi päätellyt, että tämä koditon pikku naisolento ei suinkaan ollut sielunrakenteeltaan ihan tavanomaista lajia.”

Esityksen päähenkilö on Anna Shirley. Hän on kokenut elämässään monia onnettomia vaiheita ennen kuin saapuu Marillan ja Matthewin luokse Vihervaaraan. Anna on vilkas ja eloisa tyttö, joka puhuu paljon. Hän on rohkea ja suorasanainen. Hänen supervoimansa on vilkas mielikuvitus ja hän uskaltaa unelmoida paremmasta ja näkee ympärillään kauneutta.

Mielipiteitä päähenkilöstä

Kerrotaan mielipiteitä näytelmän, kirjan tai elokuvan päähenkilön ominaisuuksista. Mielipide voidaan kertoa esim. peukulla näyttäen. Käytössä voi olla myös esim. asteikko 1-5. Harjoitellaan myös perustelevaan oma mielipide.

Onko sinulle tärkeää, että:

- päähenkilö on samanikäinen kuin sinä?
- päähenkilöllä on samoja harrastuksia kuin sinulla?
- tiedät päähenkilön sukupuolen?
- päähenkilön sukupuoli on sama kuin sinun?
- päähenkilöllä on samoja luonteenpiirteitä kuin sinulla?
- päähenkilön perhe muistuttaa sinun perhettäsi?
- päähenkilö asuu samassa maassa kuin sinä?

Keskustellaan yhdessä, miksi on tärkeää nähdä esityksiä ja lukea kirjoja, joiden henkilöt ovat erilaisia ja elävät erilaisessa ympäristössä kuin itse elää.

LEIKITÄÄN SANOILLA

Asioille annetut nimet ovat vain sopimuksia. Seuraavissa tehtävissä pääset purkamaan näitä sopimuksia ja nimeämään asioita uudeleen sekä tutkimaan sanoja uudesta näkökulmasta.

Keksi uudet nimet vuodenajoille tai viikonpäiville!

Jokainen vuodenaika näyttää erilaiselta. Sillä on omat tuoksut, maut ja puuhat. Ihmiset ja luonto näyttävät erilaisilta. Keksi uudet nimet vuodenajoille tai kuukausille.

Sanojen ominaisuudet

Tee lista sanoista, jotka ovat mielestäsi:

lämpimiä
terveellisiä
sairaita
hykerryttäviä
ilkiömäisiä

Keksi ja kirjoita, miltä sanat maistuvat tai tuoksuvat?
Minkä värisiä ne ovat?

Kuka minä olen?

Mieti ja vastaa.
Kuka minä olen?
Mikä minä olen?
Millainen minä olen?
Mistä minä tulen?
Mistä minä pidän?
Missä minä olen hyvä?

”Minä olen supermies.
Minä olen kumia ja terästä.
Olen nynnere ja pelokas.
Ja pidän ketsupista.
Minä olen mikrofon
Olen sokeria ja paperia.
Minä olen punainen ja äänekäs.
Pidän karuselleista.”
(Iisa, 11v.)

Anna: Toiset nauravat, että käytän liian hienoja sanoja. Mutta kun ihmisellä on suuria ajatuksia, niin pitää kai käyttää suuria sanoja. Eikö niin?

Anna: Mikä tuo ihastuttava puiden holvikäytävä on nimeltään?

Matthew: Ai tuo? Se on Puistokäytävä.

Anna: Puistokäytävä? Voi ei ei ei. Odottakaa. Se on (mieltii) – Suloisuuden valkea tie.

Matthew: Selvä.

Anna: Entä tuo kaunis lampi?

Matthew: Se on Barryn lammikko. Siinä on Barryjen talo vieressä.

Anna: Hyi, miten ruma nimi.

Tästä lähtien se on – Tumma päilyvä aallokko.

SUPERVOIMAT

”Onneksi minulla on niin hyvä mielikuvitus”

Jokaisella on supervoimia eli luontevahvuuksia, jotka auttavat selviytymään vaikeistakin tilanteista, ponnistelemaan kohti tavoitteita. Niiden avulla voi tehdä hyvää itselleen ja toisille. Supervoimia ovat esim. avuliaisuus, luotettavuus, rohkeus ja iloisuus.

Asetetaan roolihahmojen kuvat/nimet lattialle. (ks. kuvagalleria)

Liikutaan sen hahmon luokse, johon supervoima sopii. Valintoja voidaan perustella. Millaisia supervoimia tunnistit näytelmän henkilöillä?

Kuka näytelmän henkilöistä oli mielestäsi:

- Ahkerä
- Rohkea
- Päätäväinen
- Avulias
- Kekseliäs
- Hyväntahtoinen

Supervoimia voidaan yhdessä nimetä lisää.

Millaisia supervoimia huomaat itsessäsi?

Vihervaaran Annan supervoimia ovat mielikuvitus ja rohkeus

Mikä sinun supervoimasi on?

Etsi supervoimasi Eero-näyttämön ylälämpöön seinältä ja ota kuva muistoksi.

ESITYKSEN MIELEEN PALAUTTAMINEN

Keskustellaan

Kysymyskorttien avulla palautetaan mieleen esityksen tapahtumia ja henkilöitä ja ne ohjaavat oman mielipiteen kertomisessa. Voidaan esimerkiksi valita muutama kysymys, joiden pohjalta keskustellaan tai jokainen voi kääntää pinosta vuorollaan itselleen kortin, jonka kysymyksen vastaa jne. Kysymyksiin vastaamalla voidaan myös kirjoittaa arvio esityksestä.

Mikä esityksen kohta mietitytti sinua?

Keksi, mitkä kolme esinettä löytyvät Annan laukusta?

Kuka esityksen henkilöistä muistuttaa oikeassa elämässä tapaamaasi henkilöä? Miksi?

Kuka näytelmän henkilöistä haluaisit olla? Miksi?

Keksi kolme sanaa, jotka liittyvät johonkin näytelmän henkilöistä. Muut arvaavat, kuka on kyseessä.

Mitä antaisit lahjaksi Annalle? Miksi?

Mitä samaa sinussa ja Annassa on?

Mitkä asiat paljastavat, että näytelmä tapahtuu menneessä ajassa?

Mihin tapahtumapaikkaan et missään nimessä haluaisi joutua? Miksi?

Mihin näytelmän tapahtumapaikkaan haluaisit viedä ystäväsi? Miksi?

Mikä tapahtuma voisi tapahtua oikeassa elämässä? Miksi?

Mikä on esityksen tärkein tapahtuma? Miksi?

Mikä kohtaus jäi erityisesti mieleesi? Miksi?

Kolmen kuvan tarina

Pienryhmät. Palautetaan mieleen juonen kulku ja valitaan esityksestä kolme kohtausta, joihin tarina tiivistetään; yksi näytelmän alusta, keskeltä ja lopusta. Valmistetaan pysähtyneet kuvat, still-kuvat, valituista kohtauksista. Harjoitellaan kuvasarja niin, että siirtyminen kuvasta toiseen on sujuvaa. Näytetään kuvasarjat toisille. Kun kohtaukset on valittu keskustelemalla, on tärkeää ottaa suunnitteluun mukaan kokeilu ja toiminta.

TEATTERITIEDOUTTA

Mielipiteen ilmaiseminen

Teatterissa tarina kerrotaan näyttämön tapahtumien, lavastuksen, puvustuksen, valojen ja äänien avulla. Taitavaksi esityksen havainnoijaksi kehittyä, kun kiinnittää huomiota eri osa-alueisiin.

Vaihda paikkaa, jos...

Tuolipiiri. Yksi on keskellä ja kertoo oman mielipiteensä esityksestä. Se voi liittyä esitykseen yleisesti, johonkin roolihahmoista tai mihin tahansa esityksen osa-alueeseen, kuten lavastukseen, puvustukseen jne. Keskellä olija aloittaa sanoilla: Vaihda paikkaa, jos... Kaikki, jotka ovat samaa mieltä, vaihtavat paikkoja. Keskellä olija yrittää päästä istumaan ja mielipiteen kertoja vaihtuu. Myös valmiit väittämät? Mielipide kerrotaan liikkumalla: samaa mieltä tai jäämällä paikalleen: eri mieltä. Puhetta ei tarvita.

Teatterin ammattilaisia

Esityksen valmistamisessa tarvitaan useiden eri alojen ammattilaisia.

Tutustu teatterin ammatteihin:

<https://www.kansallisteatteri.fi/serve/teatterisanasto-kansallisteatteri.pdf>

Keiden teatterin ammattilaisten työn jäljen bongasit teatterivierailusi aikana?

Mikä työtehtävistä kiinnostaisi sinua eniten?

Vinkki! Kaverisuhteita voi käsitellä seuraavan aineiston avulla:

Mieli ry:n alakoululaisille suunnattu Jotain rajaa! -opetusaineisto perustuu kaverisuhteita ja koulukiusaamista käsittelevään YLE TV 2:n Galaxista tuttuun 10-osaiseen tv-sarjaan. Sarjassa esitetään tarinoita, joiden aiheina ovat mm. ystävyys, yksin jääminen, toisten hyväksyminen, erilaisuuden kunnioittaminen, myönteisen palautteen antaminen ja kannustaminen sekä kiusaamiseen puuttuminen.

<https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/materiaalit/jotain-rajaa-opetusaineisto-alakouluun/>

Lähteet ja lisätietoa:

L.M. Montgomery: Annan nuoruusvuodet

Otteet näytelmästä L.M. Montgomery-Henna Piirto: Vihervaaran Anna.

Parkkola, S & Repo, N. 2004. Timantinmetsästäjä. Luovan kirjoittamisen opas.

<https://lukemo.fi/lukuintoa/lukuklaani/alakoulu/kasikirja-lukupiireihin/>

www.koulukino.fi

Annan nuoruusvuodet – Wikipedia